

Årsanalys 2022

Valnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Verksamhetens utveckling	4
Grunduppdraget	5
Redogörelse för väsentliga avvikelser	5
Kommunfullmäktigemål: Analys av mandatperioden	5
Målområde - Utbildning och arbete	5
Målområde - Stadsutveckling och klimat	5
Kommunfullmäktigemål - Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser	5
Målområde - Trygghet och delaktighet	7
Målområde - En god organisation	7
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska vara en attraktiv arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar	7
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska säkerställa en god kompetensförsörjning	8
Kommunfullmäktigemål - Fler Malmöbor, besökare och samhällsaktörer ska uppleva att Malmö stad levererar en god och likvärdig service genom hög tillgänglighet, professionellt bemötande, rätt kompetens samt genom att ligga i framkant i den digitala utvecklingen	10
Redovisning av budgetuppdrag	12
Målområde - Utbildning och arbete	12
Målområde - En god organisation	12
Ekonomisk utveckling under året	13
Budgetavvikelse	13
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget	13
Ekonomiska konsekvenser av coronapandemin	14
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram	15
Nettokostnadsutveckling	15
Analys av nettokostnadsutveckling	15
Förväntad utveckling kommande år	16
Resultaträkning	17
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	18
Särskild fråga från kommunstyrelsen	19

Sammanfattning

I Sverige genomförs Allmänna val till riksdag, region- och kommunfullmäktige vart fjärde år, och därav har valnämnden under 2022 arbetat med att planera, genomföra och utvärdera allmänna val 11 september med en föregående period av förtidsröstning mellan 24 augusti- 11 september.

Valnämnden kan med glädje konstatera att Allmänna val, liksom tidigare val, har genomförts på ett demokratiskt och rättssäkert sätt, dock med ett lägre valdeltagande än vid föregående RKL-val. Totalt har förtidsröstning erbjudits i 21 röstningslokaler under 18 dagar. Inför valdagen har 210 vallokaler identifierats, tillgänglighetskontrollerats och utrustats. Ca 1 800 personer har rekryterats och utbildats av valnämnden för att genomföra allmänna val på ett tryggt och säkert sätt för Malmös ca 270 000 röstberättigade och andra röstberättigade som befunnit sig i staden.

Valnämndens totala kostnader under valåret 2022 har blivit högre än föregående valår bl.a. till följd av Malmös befolkningsökning, en utökning med 18 nya valdistrikt, utrustning till nya vallokaler, ny lagerlokal med säkerhetsanpassningar, anpassning till förändrad vallag med bl.a. nya insynsskydd och övrigt valmaterial, anpassningar utifrån pandemikontext, extra bemanning för att hantera köbildning, hyra av moduler som har ersatt byggnader under renovering samt tillgänglighetsanpassningar av nya vallokaler.

Valnämndens utfall under 2022 visar dock en positiv avvikelse mellan nettokostnad och kommunbidrag på 557 tkr. Den positiva avvikelsen kan till stor del förklaras med att det statliga bidraget till förtidsröstningen blev 1 393 tkr högre jämfört med budget, att hyreskostnaderna för vallokaler blev 413 tkr högre än beräknat och att övriga kostnader ökade med 423 tkr jämfört med budget.

Verksamhetens utveckling

Valnämnden har under 2022 genomfört allmänna val till riksdag, region- och kommunfullmäktige. I nära anslutning till detta har valnämnden sammanställt en omfattande utvärdering för att ta vara på nya erfarenheter och lärdomar som gjorts under detta valår. Som en del i denna utvärdering har de förbättringsförslag som formulerades inför val 2022 följts upp, och nya förbättringsförslag har formulerats inför kommande EU-val 2024.

Valkansliet har under 2022 deltagit i regionala respektive nationella nätverksträffar för kommunala valadministrationer, deltagande i valmyndighetens referensgrupp och utbildat skånska kommuner på länsstyrelsens utbildningstillfälle. I samband med valnämndens strävan efter transparens är mediabevakning en viktig del av valgenomförandet, och därav har valkansliets personal utbildats i mediehantering.

Malmö är en växande stad, och inför allmänna val 2022 har 18 st. nya valdistrikt införts vilket inneburit att 18 st. nya vallokaler har identifierat, tillgänglighetsanpassat, utrustats och bemannats. Detta har varit en stor organisatorisk och logistisk utmaning, och mycket av detta arbete har också stor betydelse för planering och genomförande av kommande val. Det utökade antalet valdistrikt har också krävt större lagerytor varpå en ny lagerlokal har identifierats, ett avtal har tecknats, och till vilken samtligt valmaterial har transporterats. I lagerlokalen har också omfattande säkerhetsanpassningar genomförts.

Inför allmänna val 2022 har förändringar gjorts i vallagen med stora konsekvenser för valnämndens genomförande av val. De nya lagkraven som bl.a. syftar till att stärka valhemligheten, har inneburit att fler större lokaler har tagits i anspråk under valet, nytt valmaterial har införskaffats, rekrytering och bemanning av röstmottagare har ökat, nya riskbedömningar har genomförts, instruktioner till röstmottagare och innehåll i de obligatoriska utbildningarna har anpassats.

Valnämndens tydliga inriktning på att ersätta mindre vallokaler med större sporthallar har inneburit att 15 st. gymnastiksalar/sporthallar har bokats upp och använts i samband med valdagen. Större lokaler har också varit en del i valnämndens pandemianpassning som kompletterats med att samtliga 210 vallokaler och 21 röstningslokaler har utrustats med säkerhetsredskap för att hindra smittspridning.

Utifrån valnämndens utvärdering upplevs nya lagkrav ha bidragit till stärkt valhemlighet vid allmänna val 2022 vilket är en förutsättning för att förhindra en så kallad gruppöstning/familjeröstning som särskilt tenderar bidra till otillbörlig påverkan av kvinnor i samband med röstning.

Befarade köbildningar, som konsekvens av nya lagkrav, har utöver större lokaler även förebyggts av mindre valdistrikt, ökad bemanning och fler valsedelstall.

Valnämnden har undersökt och upphandlat moduler för förtidsröstning på två platser där tidigare lokaler inte längre varit tillgängliga. Detta har inneburit att vi trots förändrade förutsättningar har kunnat upprätthålla en god geografisk spridning av röstningslokaler under förtidsröstningen samt till nya lärdomar och erfarenheter inför kommande val.

Ett nytt arvoderingssystem för vaktmästare har implementerats i samband med val 2022. Det nya systemet är mer rättvist, enklare att administrera och mer begripligt för berörda.

Vid bemanning av ordföranden i vallokal har valnämnden särskilt ansträngt sig för att uppnå en jämn fördelning av män och kvinnor. Tjänstgöring som ordföranden har en symbolisk betydelse, och på valdagen var 52% av förordnade ordföranden kvinnor och 48% män.

Valkansliet har i samarbete med stadskontorets kommunikationsavdelning ökat sin omvärldsbevakning kring hantering av val i samband med pandemi och infodemi (spridning av felaktiga uppgifter). En nära samverkan har under året upprättats med stadskontorets enhet för säkerhet och beredskap samt med polismyndigheten kring säkerhetsfrågor i samband med val. Utifrån valnämndens riskanalys och utvärdering av incidenter som förekommit vid tidigare val har valnämnden utvecklat nya rutinbeskrivningar för hantering av incidenter.

Grunduppdraget

Valnämnden fullgör, enligt sitt reglemente, de uppgifter som enligt gällande författningar ankommer på en valnämnd vid genomförandet av val till riksdagen, regionfullmäktige, kommunfullmäktige och Europaparlamentet samt vid genomförandet av folkomröstningar, opinionsundersökningar eller liknande.

Valnämnden ska vidare till kommunfullmäktige upprätta förslag till budget, fastställa den interna budgeten samt göra framställningar och upprätta yttranden som rör den egna verksamheten. Valnämnden ska föra talan i mål och ärenden som rör valnämndens ansvarsområden, såvida inte kommunfullmäktige beslutar annat samt fullgöra de uppgifter som kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen lämnat över till valnämnden.

Under 2022 har valnämnden genomfört allmänna val till riksdag, region- och kommunfullmäktige. Inför detta val har förändringar gjorts i vallagen med stora konsekvenser för valnämndens genomförande av val. De nya lagkraven har påverkat valnämndens urval av lokaler, ökat behov av valmaterial, ökad rekrytering, förändrade utbildningar och nya riskbedömningar. Förändringarna har också krävt ett närmare samarbete med grundskoleförvaltningen och med fritidsförvaltningen kring bokningar av gymnastiksal och sporthallar, men också ökade kostnader för valnämnden i samband med fler röstmottagare, lagerutrymme, inköp av valmaterial, skyddsredskap mm.

Vid bemanning av ordföranden i vallokal har valnämnden särskilt ansträngt sig för att uppnå en jämn fördelning av män och kvinnor. Tjänstgöring som ordföranden har en symbolisk betydelse och på valdagen var 52% av förordnade ordföranden kvinnor och 48% män.

Inga avvikelser gentemot grunduppdraget har uppkommit.

Redogörelse för väsentliga avvikelser

Namn på avvikelsen:	
Orsak till att avvikelsen har uppstått	
Konsekvenser för de verksamheten är till för	
Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer	
Konsekvenser för barnrätt, jämställdhet och antidiskriminering	
Konsekvenser för andra nämnder, andra bolag och civilsamhället	
Vidtagna åtgärder	

Kommunfullmäktigemål: Analys av mandatperioden

Målområde - Utbildning och arbete

Målområde - Stadsutveckling och klimat

Kommunfullmäktigemål - Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser

Analys av mandatperioden

Indikatorer

- Uppföljning av valdistriktens storlek och uppfyllande av vallag och länsstyrelsens rekommendationer.
- Uppföljning av leverantörsavtal – inkluderade miljökrav.
- Återanvändning av befintligt valmaterial.

Önskat utfall

- Vid genomförande av allmänna val 2022 ska valdistriktens storlek vara i enlighet med vallagen och dess vallokaler ska så långt möjligt vara placerade så att väljare kan nå dessa till fots eller med cykel. Samtliga valdistrikt bör bestå av 1 000–2 000 röstberättigade. Fler än 2 000 röstberättigade bör absolut undvikas.
- I samtliga leverantörsavtal för transport av valmaterial och förtidsröster ska särskilda miljökrav ingå, liksom föregås av en dialog kring effektiva leveranser för att minska transport.
- Redan befintligt valmaterial ska i första hand återanvändas då detta är möjligt i samband med allmänna val 2022. Utöver material till nytillkomna vallokaler ska nytt material endast beställas om tidigare valmaterial bedöms vara uttjänt.

Hur gick det?

Under mandatperioden har valnämnden genomfört EU-val 2019 och allmänna val 2022 i enlighet med vallagen och länsstyrelsens rekommendationer.

Valnämndens valgeografiska utredning 2020–2021 har resulterat i 18 st. nya valdistrikt som för första gången implementerades vid allmänna val 2022. Resultatet var att endast ett valdistrikt bestod av mer än 1800 röstmottagare (1871 röstberättigade), och att medelantalet röstberättigade per valdistrikt är 1297 röstberättigade. Valdistriktens storlek har därmed varit i enlighet med vallagen under allmänna val 2022 trots Malmös växande befolkning, och dess vallokaler har så långt möjligt vara placerade så att väljare kan nå dessa till fots eller med cykel.

Uppföljning av leverantörsavtal – inkluderade miljökrav. I leverantörsavtal för transport av valmaterial och förtidsröster har särskilda miljökrav ingått, liksom föregåtts av en dialog kring effektiva leveranser för att minska transport. I samtliga undertecknade avtal i samband med allmänna val 2022 ingår särskilda miljökrav. Vid identifiering och tillgänglighetsgranskning av nya vallokaler har endast el-cykel använts som transportfordon.

Befintligt valmaterial har i första hand återanvänts. Inventeringar av material från föregående val har bidragit till att beställningar av nytt material har kunnat undvikas i hög grad.

Varför blev det så?

Valnämnden har genomfört en gedigen utredning i samarbete stadskontorets enhet för statistik och analys, stadsbyggnadskontoret, länsstyrelsen och valmyndigheten som resulterat i en utökning av 18 st. nya valdistrikt. Det ökade antalet valdistrikt har varit en nödvändig förändring för att uppfylla vallag och länsstyrelsens rekommendationer i takt med Malmös befolkningsökning och nybyggnation i särskilda områden.

En god dialog med leverantörer har möjliggjort inkludering av miljökrav i avtal.

Valkansliet har noga inventerat befintligt valmaterial innan beställningar har gjorts.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Nuvarande valdistriktsindelning beräknas kunna efterleva vallagen och länsstyrelsens rekommendationer

även under EU-val 2024 och allmänna val 2026. Valnämnden följer noga befolkningsutvecklingen för att eventuellt göra justeringar vid behov.

El-cykel har visat sig vara ett utmärkt transportfordon för besök av tilltänkta vallokaler och kommer även att vara första alternativ inför kommande val.

Nytt material har endast beställts då tidigare valmaterial har bedömts vara uttjänt. Valmaterialet ska omhändertagas noga även efter genomfört val 2022 för att kunna återanvändas vid kommande val.

Målområde - Trygghet och delaktighet

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska vara en attraktiv arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Analys av mandatperioden

Indikatorer

- Upplevd arbetsmiljö bland röstmottagare.
- Uppföljning könsfördelning av ordförande i vallokal och teamledare under förtidsröstning.
- Utvärdering av nytt arvodesystem (vaktmästare och valkansli).

Önskat utfall

- Valnämnden ska upprätthålla god valkompetens inom kommunen och utforma strategier för att förbättra arbetsmiljön för röstmottagare vid allmänna val 2022. Hög nivå på upplevd arbetsmiljö bland röstmottagare.
- En jämn könsfördelning av ordföranden och teamledare då den lägst representerade uppnår minst 45%. Valnämnden ska i rekryteringsprocessen säkerställa en jämlik fördelning bland ordföranden och vice ordföranden i valdistrikten under allmänna val 2022. Könsfördelningen av dessa poster ska också följas upp vid avslutat val.
- Valnämnden ska skapa ett mer rättvist, lättbegripligt och administrativt mer lätthanterligt arvoderingsystem. Efter genomfört val 2022 ska det nya arvoderingsystemet utvärderas.

Hur gick det?

Valnämnden har som målsättning att röstmottagare upplever en positiv arbetsmiljö under valperioden. För att uppnå detta samt upprätthålla god valkompetens inom kommunen har valnämnden fokuserat mycket på utformning av utbildningsmaterial, kontakt med utbildare samt upplägg av de obligatoriska utbildningarna för samtliga röstmottagare. Enligt utvärdering vill 92% av de tjänstgörande röstmottagarna under förtidsröstningen även tjänstgöra vid kommande val. Samma siffra för valdagen är 98%.

Vid allmänna val 2022 var andelen manliga ordföranden 48%

Det nya arvoderingsystem som implementerades för vaktmästare under val 2022 upplevdes av valkansliet som ett betydligt mer rättvist, lättbegripligt och administrativt mer lätthanterligt system. Däremot fanns vaktmästare som vid upprepade tillfällen uttryckte missnöje med det för några sänkta arvodet. Vaktmästare påpekade att arvodet var för lågt i förhållande till deras antal arbetstimmar då deras arbete började innan valdagen, pågick under många timmar under valdagen men också efter valdagen. Dock förekom inga avhopp bland vaktmästarna. Det bör följas upp huruvida det nya arvoderingsystemet kan

försvåra rekryteringen av vaktmästare inför kommande val.

Valchef har tillsammans med medarbetare på valkansliet och i samarbete med HR-enheten sammanställt arbetsschema för valperiodens åtta mest intensiva veckor för samtliga på valkansliet som säkerställer dygnsvila och veckovila för att uppnå allmänt välmående. Arbetsschemat har bidragit till att personal har getts utrymme till vila, även om uppgifterna vid tillfällena har krävt avsteg från arbetsschemat.

Varför blev det så?

Noggranna undersökningar av röstmottagningslokaler och anpassningar till ändamålet anses vara orsaker till att arbetsmiljön upplevts som god. Valnämnden har ökat antalet röstmottagare på samtliga röstmottagningsställen under förtidsröstningen samt under valdagen.

Genom ett medvetet och kontinuerligt arbete med könsfördelning under rekryteringen inför valdagen har en jämställd fördelning kunnat säkerställas bland ordföranden i valdistrikten under allmänna val 2022.

Avsteg från arbetsschema har förekommit då det är svårt att förutse särskilda behov som kan uppstå i samband med val och vid särskilda incidenter eller oväntade förändringar.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

En upplevd positiv arbetsmiljö för röstmottagarna borgar för ett fortsatt intresse/önskan om att tjänstgöra vid kommande val och på så vis en bibehållen god kompetensnivå.

Ordföranden tenderar att vilja tjänstgöra under många val, vilket innebär att förutsättningarna för en jämn könsfördelning av ordförandeposter är goda även inför kommande val. En jämställd fördelning av ordföranden kräver dock ett medvetet arbete vid rekrytering även inför kommande val.

Arvoderingssystem för vaktmästare kommer att gälla även vid kommande val.

Valkansliet ska vidareutveckla schemaläggning för valkansliets bemanning vid kommande val.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ska säkerställa en god kompetensförsörjning

Analys av mandatperioden

Indikatorer

- Antal av valkansliets personal som genomgått utbildning i det valadministrativa systemet Kaskelot.
- Antal tillfällen då representant från valkansliet deltagit vid nationellt kommunnätverket för valadministration.
- Antal tillfällen då representant från valkansliet har deltagit i referensgrupp och antal remissvar valnämnden har lämnat i samband med nationell vallagsöversyn.
- Antal internationella webinar/konferenser valkansliets personal har deltagit vid.
- Deltagande vid nationella brukarträffar för valadministrativt system.
- Upplevelse av obligatoriska utbildningar av röstmottagare.
- Antal inrapporterade misstag till följd av bristande kunskap i vallokaler/röstningslokaler och hantering av dessa.

Önskat utfall

- Samtliga på valkansliet ska ha deltagit i särskild utbildning i Kaskelot. Valkansliets bemanning ska

särskilt under 2022 genomgå en utbildning i det valadministrativa systemet inför hanteringen av allmänna val 2022.

- Valnämndens valkansli ska vara aktivt i det nationella kommunnätverket för valadministration med 100 % deltagande.
- Valnämndens valkansli ska delta i referensgrupp för regeringens vallagsöversyn i den utsträckning som möjlighet ges.
- Valnämndens valkansli ska delta vid nationella och internationella webinar kring genomförande av val i en pandemikontext samt andra webinar som bedöms vara relevanta.
- Valnämndens valkansli ska vara aktivt i en nationell brukarförening för att utveckla det valadministrativa systemet att bli mer användarvänligt, funktionellt och tillgängligt.
- Upplevd förbättring av utbildningar i jämförelse med tidigare resultat.
- Inrapporterade misstag indikerar också en medvetenhet kring gällande regler. Vi vill kartlägga antalet inrapporterade misstag, vilka moment är aktuella och hur dessa har hanterats. Sammanställning ska vara underlag vid planering av kommande val.

Hur gick det?

Samtliga på valkansliet har enligt planering genomgått utbildning i Kaskelot (valadministrativt system) för att minska sårbarhet och för att öka service gentemot medborgare. Utbildningen har varit riktad i första hand till nyanställd personal, men även vana användare av systemet har dragit nytta av utbildningstillfällena.

Under året har två träffar med det nationella kommunnätverket genomförts. Representanter från valkansliet har varit aktiva och deltagit vid bägge tillfällena. På grund av sjukdom och resa har inte samtliga från kansliet deltagit.

Valkansliet har varit aktivt och deltagit i det nationella kommunnätverket för valadministration. Valsamordnare har varit medlem i Valmyndighetens referensgrupp för regeringens vallagsöversyn och varit delaktig i Valmyndighetens framtagande av utbildningsmaterial och säkerhetsfilmer. Valnämnden har svarat på remisser kring vallagsförändringar. Valsamordnare har även deltagit i workshops om valgeografi tillsammans med Valmyndigheten, länsstyrelserna samt representanter från tre andra utvalda kommuner.

Valkansliets personal har ansvarat för utbildningsmoment som Länsstyrelsen erbjuder samtliga kommuner i Skåne. Vidare har valkansliet deltagit vid länsstyrelsens uppföljningsträff tillsammans med övriga kommuner i länet.

Valkansliets personal har deltagit i internationella webinar /konferenser med anknytning till valadministration i pandemikontext mm.

Valnämnden använder sig av samma frågeformulär gentemot röstmottagare som använts vid tidigare två val för att uppmärksamma eventuellt upplevda svårigheter, begångna misstag och hur dessa har hanterats. Detta visar en utveckling vad gäller röstmottagares kunskapsnivå och de olika momentens svårighet.

Utbildningarna har upplevts som bra eller mycket bra av 80% av de som tjänstgjort under förtidsröstningen, och 89% av röstmottagare under valdagen. Många har dock påtalat bristen av praktiska moment som utbildningens största nackdel.

Mindre allvarliga misstag och korrigeringar i röst- och vallokaler har rapporterats in löpande och har sammanställts av kanslipersonal. Majoriteten av dessa rör oordning bland valsedlar. Vid 39 uppmärksammade tillfällen under förtidsröstningen respektive 12 tillfällen under valdagen har oordning uppmärksammats och omedelbart åtgärdats, vilket också bör betraktas som indikator på att regelbunden kontroll faktiskt har genomförts av kompetenta röstmottagare.

Totalt inrapporterades 17 st. av de incidenter som kom in till valkansliet under valdagen och 32 st. incidenter som skedde under förtidsröstningen in till valmyndigheten. Totalt polisanmälades två incidenter.

Varför blev det så?

Med anledning av Covid-19 har internationella webinar blivit mer tillgängliga.

Rekrytering av skickliga utbildare som givits goda förutsättningar för att genomföra pedagogiska obligatoriska utbildningar för röstmottagare har bidragit till goda resultat i röstmottagarnas enkätsvar. Att enstaka mindre allvarliga misstag rapporterats in kan delvis bero på lågt antal praktiska moment i utbildningarna, förvirring kring posthantering samt valsedelhantering, vilket röstmottagarna påtalat som de svåraste elementen i valprocessen.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Nöjda röstmottagare som är villiga att tjänstgöra på nytt borgar för att kompetens kan bibehållas inför kommande val.

Sammanställning av förekomna misstag ska vara underlag vid planering av kommande val.

Kommunfullmäktigemål - Fler Malmöbor, besökare och samhällsaktörer ska uppleva att Malmö stad levererar en god och likvärdig service genom hög tillgänglighet, professionellt bemötande, rätt kompetens samt genom att ligga i framkant i den digitala utvecklingen

Analys av mandatperioden

Indikatorer

- Antal tillgänglighetskontrollerade nya vallokaler.
- Inkomna synpunkter kring tillgänglighet i de nya vallokalerna.
- Inkomna synpunkter och rapporterade incidenter med anledning av upplevd dålig service från röstmottagare/valadministration.
- Uppföljning av inrapporterade fall av gruppröstning/familjeröstning.

Önskat utfall

- Samtliga av valnämndens nya identifierade vallokaler ska vara tillgänglighetsgranskade och uppfylla tillgänglighetskrav. Samverkan ska ske med berörda förvaltningar i detta arbete.
- Genomförda tillgänglighetsgranskningar och inga allvarliga anmärkningar kring tillgänglighet i valrapporter.
- Upplevd hög service från röstmottagare och från valadministration utifrån incidentrapporter och valrapporter från vallokalerna.
- Hög kunskapsnivå bland röstmottagare och tillfredsställande beskrivningar av hur gruppröstning/familjeröstning har hanterats i röstmottagningslokalerna.

Hur gick det?

Valnämnden har under 2021 avslutat översynen av Malmö stads valdistrikt. Utökning med 18 st. nya valdistrikt har inneburit att valnämnden under 2022 har identifierat nya vallokaler samt säkerställt att dessa nya vallokaler uppfyller tillgänglighetskrav för malmöborna. Samverkan har skett med berörda förvaltningar i detta arbete, och anpassningar har gjorts i de lokaler där kraven på tillgänglighet inte har uppfyllts. Klagomål på tillgängligheten har inkommit från väljare i en av byggnaderna som användes under valdagen, och på tre av biblioteken har bristande tillgänglighet för permobiler påtalats under röstprocessen.

I de obligatoriska utbildningarna har röstmottagarna deltagit i specifika moment kring service och bemötande, samt givits möjlighet att fördjupa sig i ämnet via Valmyndighetens påbyggnadsutbildning. Valnämnden vill uppmärksamma väljarnas upplevelse av service i vallokalen genom att sammanställa inkomna synpunkter samt granska incidentrapporter och övriga valrapporter från samtliga vallokaler. Ett klagomål har inkommit i fråga om bemötande under förtidsröstningsperioden.

Vid samtliga obligatoriska utbildningstillfällen har röstmottagare särskilt uppmärksammats kring betydelsen av valhemlighet, på vilket sätt nya lagförändringar avser stärka denna och praktisk tillämpning vid förekomst av gruppröstning/familjeröstning. Röstmottagare uppmanades att rapportera incidenter i samband med gruppröstning/familjeröstning. I två vallokaler uppges diskussioner ha förekommit i samband med att väljare tillrättavisats efter att två eller fler väljare förekommit samtidigt bakom valbås. Däremot finns inga uppgifter om hur ofta tillrättavisningar har förekommit i samband med röstningen.

Ambulerande röstmottagning har erbjudits på institutioner och hemma hos väljare under hela förtidsröstningen för att fånga upp väljare som inte på egen hand kan rösta. Även mötesplatser för hemlösa och öppna förskolor har besökts. För första gången har även kvällsöppen förtidsröstning prövats.

Varför blev det så?

Valkansliet har etablerat ett mycket positivt samarbete med fritidsförvaltningen vid bokning av större sporthallar som erbjuder bättre tillgänglighet, med Stadsbyggnadskontorets tillgänglighetsrådgivare, Funktionsstödsförvaltningen och med Serviceförvaltningen i samband med att identifierade brister har åtgärdats.

Rekrytering av skickliga utbildare med lång erfarenhet av genomförande av val, som givits goda förutsättningar för att genomföra pedagogiska utbildningar.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Kartläggning av vallokalers tillgänglighet kommer att ligga till grund för kommande val.

Fortsatt fokus kring vikten av valhemlighet och hantering av förekomst av gruppröstning/familjeröstning vid utbildningar inför kommande val.

Redovisning av budgetuppdrag

Målområde - Utbildning och arbete

Budgetuppdrag
Arbetsmarknads- och socialnämnden ges tillsammans med övriga nämnder i uppdrag att öka antalet arbetsmarknadsanställningar i kommunen.
Avstämning Valnämndens möjlighet att använda sig av extratjänster i valarbetet har varit begränsad under 2022. Däremot har involvering av extratjänster i valets efterarbete planerats inför 2023.

Målområde - En god organisation

Budgetuppdrag
Samtliga nämnder ges i uppdrag att aktivt och systematiskt arbeta för att förebygga och motverka hot och våld på arbetsplatsen.
Avstämning Valnämnden har inför val 2022 justerat befintliga rutinbeskrivningar i händelse av hot och våld i röstmottagningslokal. I rutinbeskrivningarna har de lagändringar som börjat gälla under 2022 kring ökad säkerhet i vallokal samt Valmyndighetens nya vägledande ställningstaganden, inkorporerats. Valnämnden arbetar med ett sedan tidigare inarbetat incidentrapporteringssystem. Samtliga förtidsröstningslokaler och vallokaler under valdagen har bemannats med ett utökat antal tjänstgörande röstmottagare. Valkansliet har haft en nära kontakt med stationerade och ronderande vakter under valperioden. Ambulerande röstmottagare har utrustats med personlarm. Utbildningsmoment kring trygghet och säkerhet har ingått i samtliga av valnämndens obligatoriska utbildningar (21 st.) för samtliga röstmottagare. En nära samverkan har upprättats mellan valkansliet, stadskontorets enhet för säkerhet och beredskap samt med polismyndigheten för att förebygga och hantera förekomst av hot och våld i samband med val 2022.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall	Prognos DR	Förändring
Nettokostnad	-13 234	-12 609	-625
Kommunbidrag	13 791	13 791	0
Resultat (budgetavvikelse)	557	1 182	-625

Viktiga orsaker till årets resultat

Statsbidrag	1 393
Arvodeskostnader	55
Lokalkostnader förtidsröstning	-588
Hyseskostnader ny lagerlokal from maj	175
Inköp rull-container	-488
SLA - avtal stadskontoret	-164
Valsystem Kaskelot	-97
Lägre kostnader transporter och reklam/information	246
Övrigt	25
Summa budgetavvikelse (utfall)	557

Viktiga förändringar jämfört med delårsrapport

Arvodeskostnader	55
Lokalkostnader förtidsröstningen	-348
SLA avtal stadskontoret, ökad bemanning	-164
Inköp rull-container	-488
Lägre kostnader för transporter, reklam/information med mera	320
Summa förändringar	-625

Investeringsram

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Valnämnden har ingen investeringsram	0	0	0

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Viktiga orsaker till årets resultat

Valnämnden redovisar ett resultat för året på +557 tkr.

Den positiva avvikelserna kan till stor del förklaras med att det statliga bidraget till förtidsröstningen blev 1 393 tkr högre jämfört med budget. Statsbidraget beräknas på antalet röstberättigade i kommunen, och det höjda statsbidraget har därmed en direkt relation till Malmös befolkningsökning.

Arvodekostnaderna har blivit 55 tkr lägre än budgeterat. Det förklaras framför allt med att årets sista budgeterade nämndssammanträde inte genomfördes.

Inför allmänna val 2022 har Malmös ökade antal invånare även inneburit en utökning med 18 st. nya valdistrikt. Ett ökat antal valdistrikt bidrar till ett behov av större lagerytor för att lagrhålla ett ökat antal valmaterial. Det nya hyresavtalet började gälla först i maj, vilket gav en kostnadsminskning på 175 tkr jämfört med budget.

Kostnaderna för färdigställande av förtidsröstningslokaler blev 588 tkr högre än vad som beräknades i budgeten.

Valkansliet har köpt in rull-containers för att förenkla packning och transport av valmaterial, men även förvaring mellan valåren. Det medförde en kostnad på 488 tkr, som inte budgeterats för.

Kostnaden för bemanningen av valkansliet blev 164 tkr högre än budget då behovet av resurser bedömdes vara hög även efter valet.

Kostnaderna för valsystemet Kaskelot ökar i samband med valår, vilket ledde till 97 tkr i ökade kostnader, vilket inte hade budgeterats.

I övrigt redovisades lägre kostnader på 246 tkr avseende framför allt transport av valmaterial.

Viktiga förändringar jämfört med delårsrapport

Årets resultat blev 625 tkr lägre än vad som prognosticerades i samband med delårsrapporten. Det förklaras främst av att nämnden inte behövde genomföra sitt sista nämndssammanträde i december, ökade kostnader för lokaler i förtidsröstningen, ökad bemanning på valkansliet, inköp av rull-containers, samt lägre kostnader avseende framför allt transport av valmaterial och reklam/information.

Ekonomiska konsekvenser av coronapandemin

Tabell

EKONOMISKA KONSEKVENSER, Coronapandemin , tkr	Orsak	Utfall
ÖKADE INTÄKTER (ange belopp utan tecken)		
MINSKADE INTÄKTER (ange - framför beloppet)		

EKONOMISKA KONSEKVENSER, Coronapandemin , tkr	Orsak	Utfall
ÖKADE KOSTNADER (ange - framför beloppet)	Inköp av säkerhetsmateriel i samband med val: plexiglas, handsprit och munskydd.	-83
MINSKADE KOSTNADER (ange belopp utan tecken)		
NETTO	Samtliga	-83

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

Valnämnden har inte någon investeringsram

Nettokostnadsutveckling

Tkr	Utfall 2022	Utfall 2021	Förändring i %
Intäkter	9 470	0	#DIVISION/0!
Kostnader	-22 704	-3 022	651,3
Nettokostnad	-13 234	-3 022	337,9

Analys av nettokostnadsutveckling

Utvecklingen av nettokostnaden beror på ökade intäkter och kostnader till följd av det allmänna valet. Intäkterna utgörs av statsbidrag till förtidsröstningen. Arvodeskostnader för valförrättarna uppgick till 11 461 tkr och övriga kostnader med anledning av valet (vallokaler, bemanning valkansliet, transport av valmaterial och valesdlar, utrustning till vallokaler, annonsering, utbildning med mera) till 7 759 tkr.

Förväntad utveckling kommande år

Det faktum att 2023 är ett mellanvalsår, under vilket valnämnden inte planerar genomföra något val, påverkar i stor utsträckning valnämndens behov av kommunbidrag. Kostnaderna för 2023 beräknas däremot vara högre än kostnaderna under föregående mellanvalsår 2021, med anledning av ökade hyreskostnader (ny större lagerlokal) samt uppväxling av bemanningsgrad redan innan sommaren (maj) för att kunna genomföra ett EU-val i juni 2024. Valnämndens behov av kommunbidrag under 2023 beräknas uppgå till 4 827 tkr för driftkostnader. I detta sammanhang bör det även tilläggas att extraval inte kan uteslutas under 2023.

År 2024 kommer valnämnden åter att gå in i ett valår (EU-val i juni) med ökat behov av kommunbidrag. Under valår delas valnämndens verksamhetskostnader in under drift, förtidsval och valdag. Kostnader för normal drift samt kostnader i samband med valdagen ska täckas av kommunbidrag, medan kostnaderna för genomförandet av förtidsval ska täckas av ett statligt bidrag.

2025 är ett mellanvalsår då kostnaderna beräknas ligga någorlunda i paritet med kostnaderna under föregående mellanvalsår 2023. Även under år 2025 bör det tilläggas att extraval inte kan uteslutas.

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	9 470	8 077	1 393
Övriga intäkter	0	0	0
Totala intäkter	9 470	8 077	1 393
Lönekostnader	-9 547	-9 207	-340
PO-Pålägg	-2 449	-2 886	437
Övriga personalkostnader	-42	0	-42
Totala personalkostnader	-12 038	-12 093	55
Lokal- och markhyror	-2 813	-2 400	-413
Övriga kostnader	-7 850	-7 375	-475
Avskrivningar	0	0	0
Totala övriga kostnader	-10 663	-9 775	-888
Nettokostnad exkl. finansnetto	-13 231	-13 791	560
Kommunbidrag	13 791	13 791	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-3	0	-3
Resultat	557	0	557
Nettokostnad	-13 234	-13 791	557

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Riktade statsbidrag		
Statsbidrag förtidsröstning	Valmyndigheten	9 470
Övriga bidrag		
SUMMA BIDRAG		9 470

Särskild fråga från kommunstyrelsen

Hur påverkas nämndens/bolagets/kommunalförbundets verksamhet, ekonomi och planering av följderna av Rysslands invasion av Ukraina?

Valnämndens säkerhetsarbete har vid föregående val ökat vad gäller omvärldsbevakning och samarbete med stadens arbete för säkerhet och beredskap. Detta arbete kommer att fortsätta även under 2023 inför EU-val 2024.